

जिल्हा
सामाजिक व आर्थिक
समालोचन

अहमदनगर जिल्हा

१९८५-८६

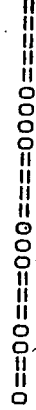

प्रवृत्त कार्यान्वयन उपयोगासाठी

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जिल्हा-अहमदनगर

१९८५-८६

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय

महाराष्ट्र शासन

मुंबई

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन १९८५-८६

दुष्टीक्षेपात अहमदनगर जिल्हा

अ. क्र.	बाब	परिमाण	जिल्हा	महाराष्ट्र राज्य
१	२	३	४	५
[एक]	<u>प्राकृतिक रचना</u>			
	<u>अ. भौगोलिक स्थान</u>			
	१. उत्तर अक्षांश	अंश	१८.२ ते १९.९	१६.४ ते २२.१
	२. पूर्व रेखांश	अंश	७३.९ ते ७५.५	७२.६ ते ८०.९
	<u>ब. हवामान</u>			
	तपमान			
	[१] किमान	सेल्सियस	उ. ना.	उ. ना.
	[२] कमाल	सेल्सियस	उ. ना.	उ. ना.
	[३] पर्जन्य [सरासरी]	मि. मि	४०३	उ. ना.
	<u>क. प्रशासकीय विभाग</u>			
	[१] एप्रिल रोजी]			
	[१] तालुक	संख्या	१३	३०३
	[२] पंचायत समित्या	संख्या	१३	२९८
	[३] टंचाईग्रस्त तालुके	संख्या	१३	१३०
	[४] एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प गट	संख्या	१३	२९८
	[५] शहरे	संख्या	८	३०७
	[६] गावे [एकूण]	संख्या	१,५०५	४१,८३३
	१. निर्जन	संख्या	२	२,४७९
	२. वस्ती असलेली	संख्या	१,५०३	३९,३५४
	[७] क्षेत्रफळ	चौ. कि. मी	१७,०४८	३,०७,६९०
[दोन]	<u>प्रशासकीय संस्था</u>			
	[१] पंचायत समित्या	संख्या	१३	२९८
	[२] महानगर पालिका	संख्या	-	११
	[३] नगरपरिषदा	संख्या	७	२१६
	[४] कटक मंडळे	संख्या	१	७
	[५] ग्राम पंचायती [३१-३-८६]	संख्या	१,१६१	* २४,६३१ [अस्थायी]
	[६] पोलीस स्थानके [१-१-१९८५]	संख्या	२१	७७८
	[७] पोलीस आऊट पोस्ट [१-१-१९८५]	संख्या	२९	१,१९१

१	२	३	४	५
[तीन]	लोकसंख्या [१९८१]			
	[१] ग्रामीण लोकसंख्या	आकडे हजारात	२३, ५३	४, ०७, ९१
	[२] नागरी लोकसंख्या	आकडे हजारात	३, ५५	२, १९, ९३
	[३] एकूण लोकसंख्या	आकडे हजारात	२७, ०८	६, २७, ८४
	[४] अनुसूचित जातींची लोकसंख्या	आकडे हजारात	२, ८८	४४, ८०
	[५] अनुसूचित जातींच्या लोकसंख्येची टक्केवारी	टक्केवारी	१०. ६२	७. १४
	[६] अनुसूचित जमातींची लोकसंख्या	आकडे हजारात	१, ८८	५, ७७२
	[७] अनुसूचित जमातींच्या लोकसंख्येची टक्केवारी	टक्केवारी	६. ९३	९. १९
	[८] पुरुष	आकडे हजारात	१३, ८३	३, २४, १५
	[९] स्त्रिया	आकडे हजारात	१३, २८	३, ०३, ६९
	[१०] स्त्री-पुरुष प्रमाण	१००० पुरुषांमध्ये स्त्रियांचे प्रमाण	९६०	९३७
	[११] घनता	दर चौ. कि. मी. क्षेत्रातील लोकांख्या	१५९	२०४
	[१२] साक्षरतेचे प्रमाण			
	१. एकूण	टक्केवारी	४५. ३०	४७. १८
	२. पुरुष	टक्केवारी	६०. ९४	५८. ७९
	३. स्त्रिया	टक्केवारी	२९. ०२	३४. ७९
	४. राज्यांमध्ये जिल्हयांचा क्रमांक	संख्या	१५	-
[चार]	कृषि (१९८४-८५)			
	१. भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	१७, ०२	३, ०७, ५८
	२. जंगलव्याप्त क्षेत्र व त्यांची भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	हजार हेक्टर	१, ८४	५३, ४३
			[१०. ८१]	[१७. ३७]
	३. शेतीला उपलब्ध नसलेली जमीन [१९८४-८५]			
	अ. बिगर शेती वापराखालील जमीन	हजार हेक्टर	* ७	* १०, ६०
	ब. पडीक आणि लागवडीलायक नसलेली जमीन	हजार हेक्टर	* १, ४०	* १७, १०
	क. एकूण	हजार हेक्टर	* १, ४७	* २७, ७०

[पुढे चालू....]

१	२	३	४	५
४.	पडीत जमीनी व्यतिरिक्त लागवड न केलेली इतर जमीन [१९८४-८५]			
	१. कायम गुरचरण आणि इतर	हजार हेक्टर	* ३६ *	१५, ५८
	२. झाडे हळुपाखालील जमीन	हजार हेक्टर	- *	१, ९५
	३. लागवडीयोग्य परंतु पड जमीन	हजार हेक्टर	* १७ *	१०, २७
५.	पडीत जमीन [१९८४-८५]			
	[१] चालू पड	हजार हेक्टर	८५	८, ४९
	[२] इतर पड	हजार हेक्टर	९७	८, ३१
६.	पिकाखालील क्षेत्र			
	[१] पिकाखालील निव्वळ क्षेत्र	हजार हेक्टर	११, ३६	१, ८१, ८५
	[२] दुसोटा क्षेत्र	हजार हेक्टर	६८	२२, ८५
	[३] एकूण पिकाखालील क्षेत्र	हजार हेक्टर	१२, ०४	२, ०४, ७०
७.	ओलित क्षेत्र १९८४-८५			
	[१] निव्वळ ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	२, ११	१८, ७६
	[२] एकूण ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	२, ५१	२५, १८
८.	महत्वाच्या पिकांखालील क्षेत्र १९८५-८६ [अन्नधान्ये]	हजार हेक्टर	उ. ना.	१, ४०, ९१
९.	वडीत धारण जमीनी १९८०-८१ [अंतीम]			
	१] २ हेक्टर पेक्षा कमी	संख्या [००]	१, ७७, ०	३४, ६६, ८
	२] २ ते १० हेक्टर	संख्या [००]	१, ८६, ०	३०, ७७, ५
	३] १० हेक्टर पेक्षा जास्त	संख्या [००]	१८, ८	३, १८, २
१०.	जमीन महसूल वसुली [१९८५-८६]	लाख रुपये	५९	३७, ३७
११.	जिल्हा परिषदांचा उपकर	हजार रुपये	३३, ४३	४, २०, २९
१२.	पंचायत समितीचा उपकर	हजार रुपये	उ. ना.	उ. ना.
पांच]	पशुसंवर्धन [पशुधन गणना १९८२]			
	१] पशुधन	संख्या हजारात	२१, १०	३, ०९, १९
	२] गाई व बैल	संख्या हजारात	९, २२	१, ६१, ६१

[मुद्रित चालू....]

क्र.	विवरण	एकक	संख्या	मूल्य	टिप्पणी
१	महंगी व रेडे	संख्या	हजारात	१, १७	३९, ७२
२	मंदया	संख्या	हजारात	१, १७	२६, ७१
३	शळ्या	संख्या	हजारात	६, ४०	७७, ०५
४	कोंबडया व बदके	संख्या	हजारात	११, ८८	१, ९८, ४४
५	पशुवैद्यकीय अधिकारी	संख्या		१२	उ. ना.
६	निम्न पशुवैद्यकीय अधिकारी	संख्या		१११	उ. ना.
[सहा]					
सहकार [१९८५-८६]					
१	सहकारी संस्था	संख्या		१६८	७९, २९९
२	प्राथमिक कृषि सहकारी पतसंस्था	संख्या		०११	१८, ३७९
३	प्राथमिक कृषि सहकारी पत संस्थाची सभासद संख्या	संख्या [लाखात]		४४	६४, ५०
४	दुग्धशाळा संस्था	संख्या		५५२	१२, ०६४
५	प्राथमिक कृषि पतसंस्थानी दिलेले कर्ज	रुपये [कोटीत]		११२	४१८
[सात]					
जलसिंचन					
१	पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्याखालील लाभक्षेत्र [३०-६-८५]	संख्या			१६
१	मोठे प्रकल्प लाभ क्षेत्र	हजार हेक्टर		१, ५६	उ. ना.
२	मध्यम प्रकल्प लाभ क्षेत्र	हजार हेक्टर		७	१२५
३	लघु प्रकल्प [पुढठ भाग] लाभ क्षेत्र	हजार हेक्टर		२३	उ. ना.
४	सिंचन विहिरीखाली भिजणारे क्षेत्र [१९८४-८५]	हजार हेक्टर		६७	११, ८०
५	सिंचन विहिरीखाली भिजणारे क्षेत्र [१९८४-८५]	हजार हेक्टर		२०	उ. ना.
६	सिंचन विहिरीखाली भिजणारे क्षेत्र [१९८४-८५]	हजार हेक्टर		१, ५७	१०, ५७
२] काम सुरु असलेल्या पाटबंधारे प्रकल्पांखालील लाभक्षेत्र					
१	मोठे लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर		१, ४४	उ. ना.
२	मध्यम लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर		४	उ. ना.
३	लघु पाटबंधारे लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर		१५	उ. ना.
		हजार हेक्टर		२३	उ. ना.
		हजार हेक्टर		२०	उ. ना.

[पुढे चालू....]

१	२	३	४	५
	३] जिल्ह्यामध्ये नव्याने उघ्यात येणारे प्रकल्प व त्याचे अंदाजित लाभक्षेत्र			
	१. मोठे अपेक्षित लाभक्षेत्र	संख्या	—	उ. ना.
	२. मध्यम अपेक्षित लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	—	उ. ना.
	३. लघू अपेक्षित लाभक्षेत्र	संख्या	—	उ. ना.
		हजार हेक्टर	—	उ. ना.
		संख्या	२८	उ. ना.
		हजार हेक्टर	१७	उ. ना.
[आठ]	उद्योग [१ एप्रिल रोजी उत्पादन चालू असलेले]			
	१. नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या	संख्या	३७७	२२, १५१
	२. नोंदणीकृत चालू कारखान्यांची संख्या	संख्या	३३२	१८, ९२२
	३. साखर कारखान्यांची संख्या [१९८४-८५]	संख्या	१७	८८
	४. सर्व सत गिरण्यांची संख्या [३१-३-१९८५]	संख्या	२	१३३
[नऊ]	दीज			
	१. दीज पुरवठा केलेली शहरे व खेडी [३१-३-१९८६]	संख्या	१, ४०७	३३, ९२७
	२. विद्युतीकरण झालेल्या गावांची संख्या [१९८५-८६]	संख्या	१, ३९८	३३, ६२०
	३. दीज पुरवठा केलेले पंप संघ [१९८५-८६]	संख्या	७९, १४४	१०, १७, ७०४
	४. गोबर गुंठ संयंत्रे	संख्या	३, ८१३	९१, ३१५
[दहा]	सार्वजनिक आरोग्य [१९८५]			
	१. रुग्णालये	संख्या	१०	६५०
	२. दवाखाने	संख्या	२१	१, ७२२
	३. प्राथमिक आरोग्य केन्द्रे	संख्या	८४	१, ५३९
	४. प्राथमिक आरोग्य पथक	संख्या	३५०	८१
	५. एकात्मिक बाल विकास योजना गट	संख्या	२	१०४
	६. आंगणवाडीत उपस्थित राहणारी मुले	संख्या	उ. ना.	उ. ना.
[अकरा]	शिक्षण [३० सप्टेंबर अखेर]			
	१. एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	२, ५७३	५४, ४०६
	२. एक शिक्षकी शाळा	संख्या	७६७	१७, ०९८
	३. प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या "०००	३, ९८	९४, १८
	४. प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	संख्या "०००	११	२, ४६
	५. प्रत्येक शिक्षकामागे विद्यार्थी	संख्या	३६	३८

१	२	३	४	५
[बारा]	<u>दुय्यम शिक्षण</u>			
	१] दुय्यम शाळा	संख्या	३३१	८, १७७
	२] शाळेतील एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	२, १०	४५, ८५
	३] शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारात	६	१, ४६
[तेरा]	<u>उच्च शिक्षण</u> [३०-९-८६ रोजी]			
	१] संस्था	संख्या	१९	१२, ५५
	२] एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	४३	८, ३०
[चौदा]	[अ] <u>प्रौढ शिक्षण</u>			
	१] प्रौढ शिक्षण केंद्रे	संख्या	५६०	२०, ४७४
	२] प्रौढांची उपस्थिती	संख्या हजारात	१७	६४०
	[ब] <u>तांत्रिक शिक्षण</u>			
	१] <u>औद्योगिक प्रशिक्षण</u> <u>संस्था</u>			
	१. शासकीय व शासन सहाय्यीत	संख्या	३	उ. ना.
	२. इतर [खाजगी]	संख्या	११	उ. ना.
	२] शासकीय व शासन सहाय्यीत औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये मंजूर झालेल्या जागा	संख्या	१, ०९६	४१, १८८
	३] <u>तांत्रिक व व्यवसाय शिक्षण</u> <u>संस्था</u>			
	१. शासकीय व शासन सहाय्यीत	संख्या	१	१६०
	२. इतर [खाजगी]	संख्या	८	५२५
	४] शासकीय व व्यवसाय शिक्षण संस्थांची संख्या अपेक्षाज्यता	संख्या	उ. ना.	१७, २००
	५] अभियंत्याची संख्या	संख्या	उ. ना.	उ. ना.
[पंधरा]	<u>परिवहन आणि दळणवळण</u> [१ एप्रिल रोजी]			
	१] एकूण रेल्वे मार्ग [लांबी कि. मी.] [१९८५-८६]	कि. मी.	१९७	५, २९७
	२] रस्त्यांनी जोडलेली गावे	संख्या	१, ०२८	३४, ६२४
	३] एकूण रस्त्यांची लांबी [पृष्ठांकित]	कि. मी.	१३, ७०९	१, ०९, ७९६

१	२	३	४	५
	[४] राष्ट्रीय महामार्गाची लांबी	कि. मी.	६१	२, २३२ *
	[५] राज्य महामार्ग	कि. मी.	१, १३९	१२, ०७६
	[६] महत्वाच्या जिल्हा रस्त्यांची लांबी	कि. मी.	१, ६८२	२६, ७५३ *
	[७] इतर जिल्हा रस्त्यांची लांबी	कि. मी.	२, ०३८	२८, ८६१ *
	[८] ग्रामीण रस्त्यांची लांबी	कि. मी.	८, ७८९	७८, ९४२ *
[सोळा]	<u>पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा</u> [१. रफिल रोजी]			
	कठीण गावांची संख्या	संख्या	८१५	उ. ना.
	१] खड्यांना केलेला पुरवठा	संख्या	७८९	उ. ना.
	अ] नळाचा पाणीपुरवठा	संख्या	२९५	उ. ना.
	ब] कूप नलिका	संख्या	४७२	उ. ना.
	क] विहिर	संख्या	२२	उ. ना.
	२] टँकर्स किंवा बैलगाडीने पाणीपुरवठा केलेली जाणारी गावे	संख्या	३२१	उ. ना.
	३] योजनेत समाविष्ट करावयाची गावे	संख्या	-	उ. ना.
[सतरा]	<u>घर बांधणी</u>			
	भूमिहीन कामगारांसाठी बांधलेल्या झोपड्या-एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	संख्या	१, ५००	उ. ना.
[अठरा]	१] दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबे [१९८२-८३]	संख्या	१.८०	३४. ३४
	२] मार्च १९८५ पर्यंतचे लाभार्थी	संख्या	५५, ३१६	उ. ना.
[एकोशीस]	<u>रोजगार हमी योजना</u>			
	[१] मंजूर झालेली कामे	संख्या	२, ४७६	उ. ना.
	[२] पूर्ण झालेली कामे	संख्या	२, ०१५	उ. ना.
	[३] अपुरी कामे	संख्या	२, ३५७	उ. ना.
	[४] प्रगतीपथावर अतलेली कामे	संख्या	८००	उ. ना.

१	२	३	४	५
	[५] सुरु करता येण्यासारखी कामे	संख्या	८८७	उ. ना.
	[६] नोंदणीकृत कामगार	संख्या	२, ९७, ६४२	उ. ना.
	[७] सरासरी दैनिक उपस्थिती [अध्यावत]	संख्या	१३, ०४८	उ. ना.
	[८] कमाल दैनिक उपस्थिती	संख्या	८, ९६५	उ. ना.
[वीस]	<u>आदिवासी कल्याणकारी योजना</u>			
	आदिवासीकरिता आश्रम शाळा	संख्या	१२	उ. ना.
	आश्रम शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	३, ५०४	उ. ना.
[एकवीस]	<u>मागासवर्गीयांसाठी कल्याणकारी योजना</u>			
	मागासवर्गीयांसाठी वसतिगृहे	संख्या	११०	उ. ना.
	वसतिगृहांत राहणारे विद्यार्थी	संख्या	४, ४६४	उ. ना.
[बावीस]	<u>जिल्हा नियोजन</u>			
	१] वार्षिक योजनेतील संवत्साधारण अपेक्षित तरतूद [१९८५-८६]	रु. कोटीत	उ. ना.	१, ७२८
	२] अनुषंगी भूखण्ड काढण्यासाठी तरतूद १९८६-८७	रु. कोटीत	उ. ना.	२५०
[तेवीस]	<u>नागरी पुरवठा</u>			
	१] रास्त भावाची दुकाने [१९८५]	संख्या	१, २२१	३३, ००५
	२] शासकीय गुदामे	संख्या	७८	उ. ना.
	३] साठा [वस्तुनुसार].	संख्या	उ. ना.	उ. ना.

टिप * = अस्थायी.

भाग - १

सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जिल्हा-अहमदनगर

१९८५-८६